

μεταβολῶν καὶ ἀλλοιώσεων ἢ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς ὅ,τι μάλιστα πρὸς ἐκεῖνα συγγενεύει.

Ἐκ τῶν εἰρημένων οὖν ἔπεται ἡ ἐφεξῆς βαθμολογία τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων. Τὴν μὲν ἀνωτάτην τάξιν ἀπονέμει ὁ Πλάτων εἰς τὴν διαλεκτικὴν, ἢ τὴν κυρίως λεγομένην φιλοσοφίαν, τὴν δὲ δευτέραν εἰς τὰ καθαρὰ μαθήματα, τὴν δὲ τρίτην εἰς τὰ ἐφηρμοσμένα ἢ τὰ δημώδη καὶ κοινά. Οἱ λόγοι δὲ τῆς τοιαύτης βαθμολογικῆς διακρίσεως ἐκτίθενται πλεονέστερον ἐν τῷ Ζ' βιβλίῳ τῆς Πολιτείας (σελ. 523. C. καὶ ἐφ. 527. A. B.) Τὴν τετάρτην θέσιν ἐπέχουσιν ἐκ τῶν δημιουργικῶν τεχνῶν αἱ δανειζόμεναι βεβαιότητά τινα καὶ ἀκρίβειαν παρὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Τέλος δὲ εἰς τὰς ἄλλας δημιουργικὰς ἀπονέμεται ἡ ἐσχάτη θέσις, αἵτινες ἀμοιροῦσαι παντὸς μαθηματικοῦ βοηθήματος, διευθύνονται ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς ἑξέως, οἷον ἡ μουσικὴ, ἡ γεωργία, κτλ. Ἡ δὲ σχετικὴ βαθμολογία τῆς φυσικῆς καὶ τῆς ῥητορικῆς πρὸς τὴν διαλεκτικὴν καὶ τοιμὴ διαρρήδην ἐκφανθεῖσα, εὐκόλως ἐκ τῶν προεκτεθέντων συνάγεται, ἐφ' ὅσον ἡ μὲν περὶ τὴν γένεσιν στρεφομένη ἀπολήγει μόνον εἰς δοξασίας καὶ πιθανότητας, ἡ δὲ ἐλλείπουσα ἰδίας δικαιοδοσίας ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἐποψὴν συμπίπτει, ὡς ἐν τῷ Φαίδρῳ εἶδομεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν μετὰ τῆς διαλεκτικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ τῆς ψυχολογίας, ἐπομένως δὲ καὶ μετὰ τῆς ἠθικῆς.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 480.)

§ Ε'.

Ἐ]μπάζει· τρίτ. πρόσ. Ἡ μούγια ἔμπασε τὸ κρέας, καὶ πέτα το. (Κυπρ.) Ἐν δὲ Ῥόδῳ πάσσω, ὡς καὶ παρ' ἀρχ. Ἡ μυῖα λέγομεν, πάσσει τὸ κρέας, καὶ οὐχὶ μπάζει, καὶ μυιόπασμα, καὶ πληθ. μυιοπάσματα, καὶ οὐχὶ μπάσμα καὶ μπάσματα· οἱ δὲ Κρητὲς ὀνομάζουσιν αὐτὴν τὴν μυῖαν πασσόμυϊαν. Αἱ λέξεις πάσσω καὶ ἀλείφω εἶναι, νομίζω, πασίγνωστοι, καὶ εἶναι ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ μακαρίτης Κοραῆς δὲν ἐγνώριζεν αὐτάς, οὐδὲ τὰς ἐξ αὐτῶν συνθέτους, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ ἄλλην λέξιν μερικὴν τὴν πισσαλείφω, ἀντὶ τῆς γενικῆς πασσαλείφω καὶ τὸ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι παρεσύρθησαν καὶ τινες λεξικογράφοι νὰ καταχωρήσωσιν εἰς τὰ λεξικά τὴν πισσαλείφω ἀντὶ τῆς πασσαλείφω, ὡς νὰ ἦτο ἀνάγκη πᾶς πασσαλειμμένος νὰ ἦναι μὲ μόνην πίσσαν ἀλειμμένος, καὶ οὐχὶ καὶ μὲ ἔλαια, πηλὰ,

καὶ κόπρια. Ἐντεῦθεν δὲ κατεχώρησε καὶ τὴν λέξιν πισσιάρης μὲ ἐξήγησιν κολασμένος, ἐν ᾧ πισσιάρης μὲν ὀνομάζεται ὁ κατασκευάζων τὴν πίσσαν, πισσίτης δὲ ὁ ἄξιος κολάσεως. Κατωτέρω δὲ ὁμολογῶν ὅτι δὲν γνωρίζει τί σημαίνουσιν αἱ λέξεις πισὸς καὶ διξὸς (γρ. ποῖσος καὶ δειξος, ὡς λέγονται), τὸ μὲν πισὸς γράφει πισσὸς, διὰ νὰ ὑποσημαίνῃ πισσιάρης, τὸ δὲ διξὸς ὁμολογεῖ ὅτι δὲν ἐξεύρει τί σημαίνει. Αἱ λέξεις αὗται λέγονται ἐν Ῥόδῳ εἰσέτι κατὰ ἀλαζόνος καὶ κχυχωμένου νὰ κάμῃ καὶ νὰ δειξῇ· ἡγοῦν νὰ ποίσῃ καὶ νὰ δειξῇ. Ὁ ὡς τοιοῦτος κατηγορούμενος ὀνομάζεται ὁ ποῖσος καὶ ὁ δειξος.

Ἐ]ξαννοίω· ἔξανοίγω, ἐρευνῶ νὰ μάθω τι παρὰ τίνος. (Κυπρ.) Καὶ παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ῥόδου σημαίνει βλέπω, παρατηρῶ νὰ διακρίνω τι ἀκριβῶς.

Ἐ]ρίφιν· καὶ ὑποκορ. ῥιφάκιν, καὶ ῥιφοῦδιν· ἔριφος ἀρχ. (Κυπρ.) Καὶ ἐν Ῥόδῳ ῥίφι, καὶ ῥιφάκι, λέγεται. Ἐν μόνῃ δὲ τῇ φράσει ταύτῃ λέγεται ἔριφος· οἷον ἔριφος, καὶ ἀπὸ καιροῦ, τράγος. Ἐν Ῥόδῳ γίνεται καὶ ὁ παρὰ τοῖς ἀρχ. σακίτας λεγόμενον τῆς τρύπας· γίνεται δὲ οὕτω. Βάλλουσι τὸ ἐρίφιον ἐντὸς τρύπας, μικροτάτης δηλαδὴ καὶ χαμηλῆς καλύβης, ὅπερ τρέφεται ὑπὸ δύο ἢ τριῶν αἰγῶν (ἄνευ ἄλλης τροφῆς) πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἕως οὗ κατασταθῇ παχύτατον.

Ἐ]ψημα(ν), καὶ ἔψημον, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχ. πετμέζι τουρκιστί· οὕτω λέγεται καὶ ἐντισι μέρεσι τῆς Βιθυνίας (Κυπρ.) Ἐψημα λέγεται καὶ εἰς τινὰ μέρη τῆς ἀντικρὺ τῆς Ῥόδου Ἀνατολῆς, καὶ εἰς τὸ Καστελλόριζον. ἔχομεν λοιπὸν λέξιν εἰς πολλὰ μέρη λεγομένην τὴν σήμερον, ἥτις μᾶς λυτρώνει ἀπὸ τὸ τουρκοθάρβαρον πετμέζι, οὐχὶ δὲ τὸ σίρι, σίριον, ἢ σίρειον, ὅπερ οὐδαμοῦ λέγεται· Ἀτ. Τ. Α'—Β', σελ. 504.

§ Ζ'.

Ζαπέτιν· ἡ λέρα ἢ μεταξὺ τῶν δακτύλων τοῦ ποδός. Καὶ τοῦτο ἴσως εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ ζα, (δια) καὶ πέτιν, ὅπερ ἐκ τοῦ πέζα, ἢ ποῦς παράγεται. (Κυπρ.) Τοῦτο ἐν Ῥόδῳ λέγεται Ζαμπέτι (τὸ) εἶναι δὲ ὑγρὸν εὖοσμον, πωλούμενον εἰς μικρὴν κυτίδιον, ὅπερ ὀνομάζεται Ζαμπετερόν. Ὁ Κοραῆς λέγει ὅτι εἶναι ὑγρὸν ῥητινώδες εὖοσμον, τὸ γεννώμενον ὑπὸ τὸν πᾶτον τοῦ ζώου τοῦ γαλλιστί ὀνομαζομένου Civette (Κυβέτη). Ἐντεῦθεν συνάγεται, νομίζω, ὅτι τὸ νὰ ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Κυπρίων ἡ δυσώδης αὕτη λέρα Ζαμπέτι εἶναι εἰρωνεία. (Ἀτ. Τ. Α—Δ. σελ. 72, ἐν λέξ. Γάλλιον).

Ζαόν, καὶ Ζαβόν. Πράγμα ἀδύνακτον, ἀνάποδον. (Κυπρ.) Ὁ Κοραῆς ὑπονοεῖ ὅτι παράγεται ἀπὸ τὸ σαβὸς τροπὴ τοῦ σ εἰς ζ, ἀλλ' ὁ κύριος Σακελλάριος λέγει, ὅτι ἴσως εἶναι μᾶλλον σύνθετον τὸ Ζα-

βός ἐκ τοῦ ζα = δια καὶ ἄβος, ἢ ἀβός, κτλ. Κατ' ἐμὲ κριτὴν ἡ γνώμη τοῦ Κοραῆ εἶναι εὐτυχestέρα. διότι, ὡς ὁ σαβός οὕτω καὶ ὁ ζαβός εἶναι μωρός, ἡλίθιος καὶ ἀδέξιος, καὶ ἔνεκα τούτου ὁπανοῶ, ὅτι ἴσως καὶ ὁ ζαβός (ὡς μέχρι τοῦδε ἐν Ῥόδῳ λέγεται) γίνεται ἀπὸ τοῦ ζαβός διὰ παρενθέσεως τοῦ ρ, διότι, ὡς εἴρηται καὶ ὁ ζαβός, ὡς ὁ ζαβός, ἀδέξιος σημαίνει. Ἀτ. Τ. Β'. σελ. 144.

Ζολῶ, ὄζω, ἀρχ. βρωμῶ. Ἡ ῥίζα τῆς λέξεως λέγει ὅτι εἶναι οὐ, ὄζω, καὶ μεταθέσει γραμμάτων, ζόλος ζολέω. (Κυπρ.) Τὸ ζολῶ τοῦτο πικροφάρη δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ ὄζοβολῶ, ἐξ οὗ ἐγένετο ὄζοβολῶ, ἔπειτα ὄζολῶ καὶ τελευταῖον ὄζολῶ.

Ζωντάνι· ἐνλέξει ζωντάγρα ἡ εἰρκτή. (Κυπρ.) Ζιντάν λέγεται τουρκιστὶ ἡ σκοτεινὴ φυλακή.

§ Η.

Ἡλιοβούτημα, δείπνον, τὸ φαγεῖν παρὰ τοῖς χωρικοῖς τὸ κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου (Κυπρ.)· παρὰ δὲ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ῥόδου τὸ πρόγευμα λέγεται δάκαμα, ὅπερ οἱ Κύπριοι λέγουσι Μπούκωμα. Ἰδ. γέμμα, καὶ δακκάνω.

Ἡλιοκαυτὸν· ἡλιοκαυστὸν κρέας, ἐψημένον εἰς τὸν ἥλιον· μεταφορικῶς οὕτω λέγεται καὶ ἄνθρωπος, ὅστις καὶ εἰς τὸν ἥλιον. (Κυπρ.) Καὶ ἐν Ῥόδῳ οὕτω λέγεται οὐ μόνον τὸ κρέας, ἀλλὰ καὶ ὀψάρια ἡλιοκαυτὰ. Τὸ οὕτως ἡλιοκαυθὲν κρέας ὁλοκλήρου ἀρνίου λέγεται ἐν Ῥόδῳ ἀπόκτι (τὸ).

Ἡλιοπύριν, μέρος οὗ καίει πολὺ ὁ ἥλιος (Κυπρ.) Οὕτω καὶ ἐν Ῥόδῳ κοινῶς.

§ Θ.

Θρουμπίν, καὶ χρουμπίν. Θύμος ἀρχ. θυμάρι ἡμέτ. καὶ κτλ. (Κυπρ.) Τὸ θρουμπί, καὶ τὸ θυμάρι διαφέρουσι, διότι τὸ θρουμπί, ἢ, ὡς λέγομεν ἐν Ῥόδῳ, ἡ θρούμπα, ἢ ἡ ἀθρούμπα, εἶναι τῶν ἀρχαίων ἡ θύμβρα, ἢ θρύμβη, ἣτις ἔχει φύλλα πολὺ πλατύτερα τοῦ θυμαρίου, καὶ ἄνθη πολὺ μεγαλύτερα, τὸ δὲ θυμάρι εἶναι τῶν ἀρχαίων ὁ θύμος, ἢ τὸ θύμον, μὲ φύλλα καὶ ἄνθη μικρότερα καὶ λεπτότερα. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν Ῥόδῳ καὶ τὸν θύμον καὶ τὴν θύμβραν ὀνομάζομεν μὲ ἐν ὄνομα θρούμπα, ἢ ἀθρούμπα, ἣν πολλοὶ λέγουσι μοσκοθρούμπαν πρὸς διαφορὰν τοῦ λεπτοφύλλου θύμου.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ἰδε πολλ. 480.)

9. ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρία συνέστη ἐν Ἀθήναις τῷ 1836, πρὸς διάδοσιν τῆς στοιχειώδους ἐκπαίδευστος, καὶ ἰδίως πρὸς μόρφωσιν διδασκαλιστῶν, ὅπως δι' αὐτῶν ἐκπαιδευθῇ τὸ γυναικεῖον φύλον.

Ἡ Ἑταιρία αὕτη διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Μεγαλειστάτης Βασιλίσσης τῶν Ἑλλήνων Ὁλγας, διευθύνεται δὲ ὑπὸ δωδεκαμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένου κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἑταιρία δικτηρεῖ σήμερον τὰ ἑξῆς ἐννέα ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα.

- 1) Τὸ Ἀρσάκειον Παρθενγωγεῖον.
- 2) Τὸ ἐξωτερικὸν Διδασκαλεῖον.
- 3) Τὸ Τοσίτζειον ἀλληλοδιδασκτικὸν καὶ συνδιδασκτικόν.
- 4) Τὸ πρότυπον Νηπιαγωγεῖον.
- 5) Τὸ ἐν Μενιδίῳ (Ἀχχρναῖς) δημοτικὸν τῶν κορασίων.
- 6) Τὸ ἐν Κηφισσίᾳ δημοτικὸν τῶν κορασίων.
- 7) Τὸ ἐν Κερκύρᾳ Ἑλληνικὸν Παρθενγωγεῖον.
- 8) Τὸ ἐν Κερκύρᾳ δημοτικὸν τῶν κορασίων.
- 9) Τὸ ἐν Κερκύρᾳ νηπιαγωγεῖον.

Προτίθεται δὲ ἤδη, ὡς πληροφορούμεθα, νὰ συστήσῃ ἰδίαις δαπάναις καὶ ἕτερον δημοτικὸν Σχολεῖον κορασίων ἐν Πατησίοις.

Διὰ τῶν εἰρημένων δὲ ἐννέα ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς ἐκπαιδεύει ἤδη περὶ τὰς 1200 Ἑλληνίδας, πλείους δὲ ἐξ αὐτῶν θωρεῖται.

Τὸ Ἀρσάκειον, σχεδισθὲν μετὰ πλείστης ἀρχιτεκτονικῆς φιλοκαλίας ὑπὸ τοῦ Ἑλλήνος ἀρχιτέκτονος Κ. Λυσάνδρου Καυταντζόγλου, καίται ἐπὶ τῆς λεωφόρου Πανεπιστημίου. Ἐν αὐτῷ δὲ ὑπάρχουσι βιβλιοθήκη, συλλογὴ ὀργάνων τῆς φυσικῆς πειραματικῆς, νηὸς, θεραπευτήριον, δύο μεγάλαι αἴθουσαι, κοιτῶνες εὐρύχωροι, ἐστιατόρικα, ἱματισθηκαί, αἴθουσαι παρὰδόσεων, γυμναστήριον, αὐλὴ καὶ κήπος.

Πρὸς ἀνίδρυσιν καὶ συντήρησιν τοῦ ὠραίου τούτου κατὰστήματος, ἀποπεράτωθέντος τῷ 1852, ὁ Κ. Απόστολος Ἀρσάκης, τέκνον μεγάλθυμον τῆς εὐάνδρου Ἡπείρου, ἐξώδευσε δρχ. 500,000, ἐδωρήσατο δὲ αὐτὸ ἐπὶ ἀγαθῇ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς τῇ Φιλεκπαιδευτικῇ Ἑταιρίᾳ, ἣτις ἀνατρέφει καὶ ἐκπαιδεύει ἤδη ἐν αὐτῷ περὶ τὰς 130 ἐσωτερικὰς